

Tisková zpráva

Pivo v české společnosti v roce 2017

- ⊙ Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění, pije jej téměř devět z deseti mužů a více než polovina žen.
- ⊙ Čeští muži vypijí podle svých odhadů v průměru týdně téměř devět púllitrů piva, ženy pak o něco více než dvě takové sklenice.
- ⊙ Pokud už pivo pijí, dají si jej čeští muži v průměru třiapůlkrát týdně, ženy o něco méně než dvakrát za týden.
- ⊙ V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí nealkoholické pivo přibližně polovina mužů, mezi ženami, které pijí pivo, by tak podle svých slov v roce 2017 učinila přibližně pětina.

Zpracoval:

Jiří Vinopal

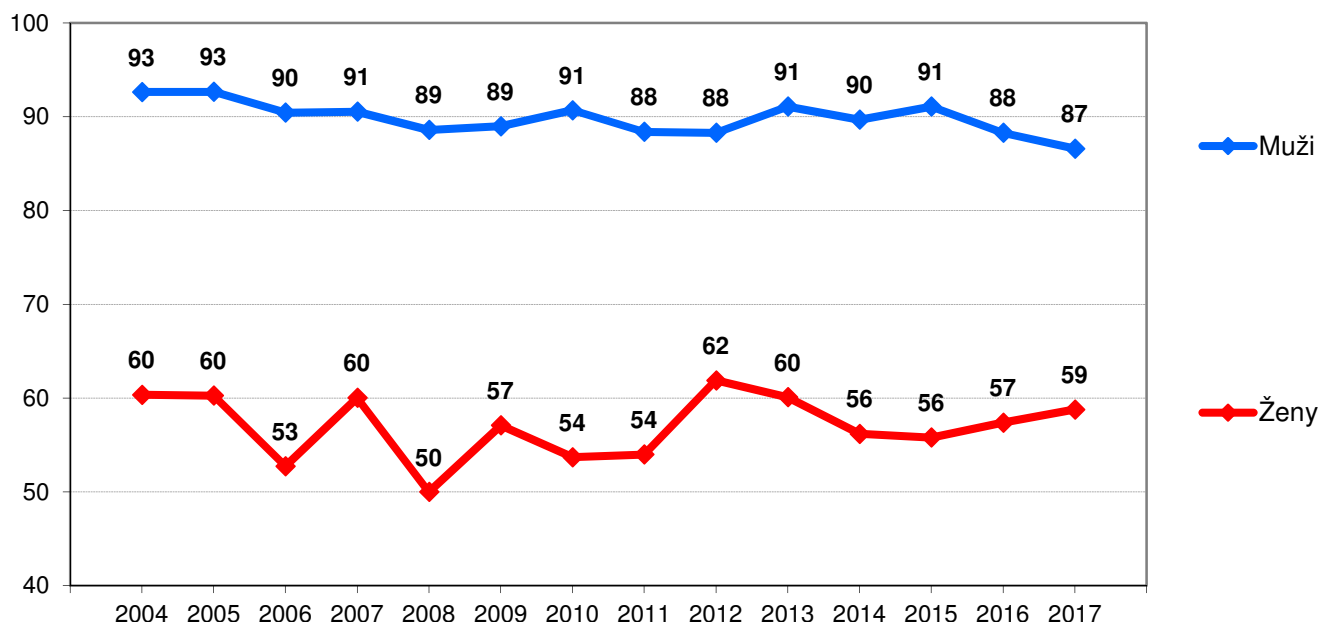
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 593

V září 2017 CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., zopakovalo některé otázky s tematikou piva, které jsou součástí výzkumného projektu „Pivo v české společnosti“ probíhajícího od roku 2004. Tato zpráva přináší základní výsledky o podílu konzumentů piva mezi dospělými obyvateli České republiky a o množství a frekvenci, s jakou pivo pijí. Zpráva si všímá také postavení piva nealkoholického a jeho vývoje v posledních letech. Analýzy jsou prováděny na souboru respondentů s dosaženým věkem minimálně 18 let a v některých sledovaných oblastech mapují trendy od roku 2004.

Graf 1: Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

¹ Otázka: „Pijete někdy pivo? (Ano – ne)“

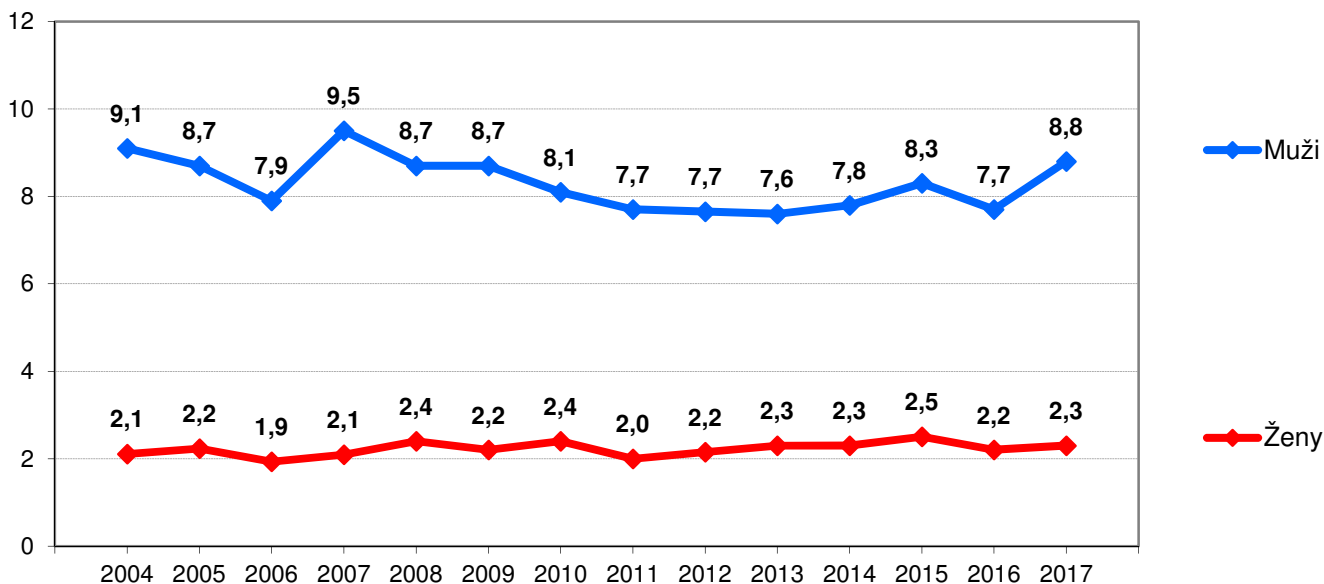
Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění. Podobně jako v předešlých letech dosahuje hodnoty v blízkosti 90% hranice u mužů, mezi ženami se v roce 2017 k alespoň občasnému pití piva přihlásilo 59 %. V posledních dvou až třech letech je patrný pokles podílu konzumentů mezi muži a naopak nárůst mezi ženami, nicméně ten je z dlouhodobého hlediska v podstatě zcela minimální a nelze z něj v tuto chvíli usuzovat na nějaký zásadnější trend.

V průběhu posledních tří let se k sobě přiblížily podíly mužů konzumujících pivo v jednotlivých věkových skupinách. Zatímco donedávna platilo, že o něco více konzumentů piva je mezi muži ve věku 30-44 a 45-59 let, v letošním roce se podíly ve všech věkových skupinách usadily v těsné hranici oněch celkových 87 %. Za touto skutečností je přitom třeba hledat především postupný mírný úbytek konzumentů právě ve dvou již zmíněných skupinách. Podíl konzumentů piva se ve skupině 45 – 59 let za poslední tři roky snížil z 93 % na 84 %, ve věkové skupině 30 – 44 let z 93 % na 87 %. Právě tyto skupiny tedy mohou za mírný pokles, který se projevuje i v celkovém přehledu prvního grafu.

Mezi ženami je situace odlišná, v posledních několika letech u nich dochází k mírnému nárůstu podílu takových, které pivo alespoň někdy pijí. Stabilně se tento nárůst týká už od roku 2010 žen mezi 45. a 59. rokem věku (z 56 na 61 %), v posledních dvou letech se pak objevuje i ve skupině žen nejmladších (z 53 na 62 %) a zároveň nejstarších (z 47 na 52 %). Mezi ženami v mladším středním věku 30 – 44 přibývalo konzumentek piva mezi roky 2007 a 2013 (z 53 na 64 %), od této doby však zůstává poměrně stálý na úrovni o malinko nižší, okolo 60 %.

Celkově se z časového srovnání ukazuje, že mezi muži se dlouhodobě stabilně snižuje podíl konzumentů ve starším středním věku 45 – 59 let; mezi ženami naopak právě tato skupina v posledních letech v konzumaci posiluje, když před několika lety v tomto trendu vystřídala ženy ve 30 – 44 let. Za zmínku stojí také skutečnost, že zatímco u mužů se v posledních dvou letech projevuje mírný pokles podílu konzumentů ve všech vzdělanostních skupinách, s výjimkou mužů se základním vzděláním, mezi ženami je patrný pokles ve skupinách s maturitou a vysokoškolským vzděláním a naopak obě skupiny žen s nižším vzděláním (bez maturity a základní) vykazují mírný nárůst konzumentek piva.

Graf 2: Průměrné množství piva konzumovaného týdně muži a ženami (v půllitrech)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

² Otázka: „Jaké množství piva přibližně vypijete za týden? Kdybyste to přepočítal na půllitry, kolik by to tak průměrně bylo?“

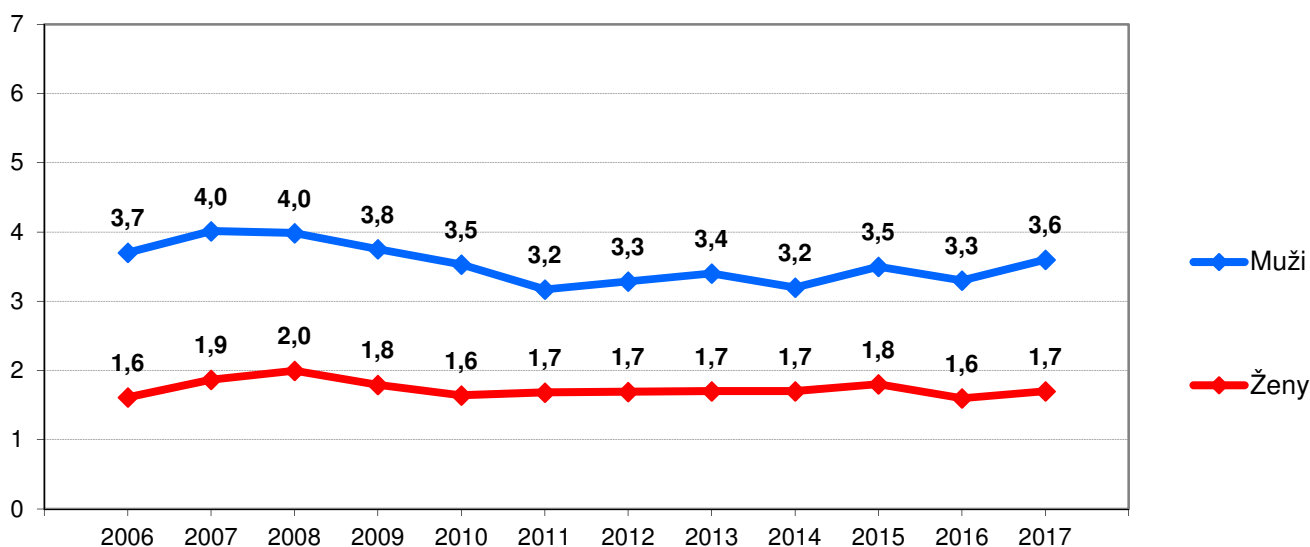
Vedle toho, zda člověk pivo pije, je dalším významným ukazatelem spotřebních vzorců také objem konzumace. Ten má smysl sledovat u těch, kteří pivo vůbec kdy pijí, a v našem případě to bylo realizováno prostřednictvím dotazu na průměrný počet pülitrů za týden.³ Jak je patrné z grafu 2, v letošním roce se hodnota spotřeby mužů posunula viditelně výš na hodnotu téměř devět pülitrů piva, které vypijí během týdne, u žen zůstala srovnatelně s předchozími lety na úrovni o něco více než dvou takových sklenic.

Za postupným poklesem spotřeby mužů v minulých letech bylo možno nalézt především mladší střední věkovou kategorii, tj. muže mezi 30 a 44 lety (z 10,5 v roce 2004 na 7 v roce 2013); a také poměrně rychlý pokles deklarované spotřeby ve věkové skupině 45 – 59 let, který se odehrál mezi lety 2009 a 2011 (z 10,5 na 7,5 pülitrů týdně). Zároveň bylo možno v posledních zejména třech letech pozorovat, že stejné věkové skupiny mužů měly podíl na postupném opětovném mírném zvyšování spotřeby. Ovšem viditelný nárůst oproti hodnotám minulých let v roce letošním se objevuje univerzálně ve všech věkových i vzdělanostních skupinách mužů a spíše než na změnu v konzumačních vzorcích některých skupin je proto lépe toto pozorování přisuzovat okolnostem letošního výzkumu. Může jít o náhodný výkyv způsobený nějakými společenskými událostmi nebo specifickým kontextem výzkumu, anebo jednoduše o náhodnou výchylku měření. Podobně, jako tomu bylo v roce 2007, na povahu této změny bude možné přesněji usuzovat až v následujících letech, po sledování dalšího vývoje.

U žen je z hlediska věku vývoj odlišný. U nich byla zajímavá věková skupina 30 – 44 let, neboť její spotřeba piva plynule rostla od roku 2007 do roku 2014, poté se ovšem opět postupně snížila téměř na původní úroveň (z 1,7 v roce 2007 na 2,8 v roce 2014 a zpět na 1,9 v roce 2016). Naopak již ve třetím roce v řadě je patrný nárůst objemu piva konzumovaného ženami ve věku 45 – 59 let (z 2,1 v roce 2014 na 3,0 v roce 2017). I v otázce množství tedy nacházíme podobný vzorec, jako v otázce samotného podílu konzumentek mezi ženami. To nasvědčuje skutečné, jakkoli z hlediska celkových hodnot spíše mírné, proměně konzumačních vzorců u žen, za nimiž svého času stály ženy v mladším středním věku a v posledních letech ji táhnou spíše ženy ve starším středním věku. Zda jde o záležitost určité malé kohorty, která se v průběhu let realizace výzkumu posunula mezi věkovými skupinami, bohužel není možné s ohledem na povahu dat říci.

Podobně jako v posledních letech i nadále platí, že průměrná spotřeba u mužů klesá se vzděláním, u žen systematické rozdíly tohoto rázu v posledních letech pozorovat nelze.

Graf 3: Frekvence konzumace piva u mužů a žen (průměrný počet dnů v týdnu, kdy si dají pivo)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

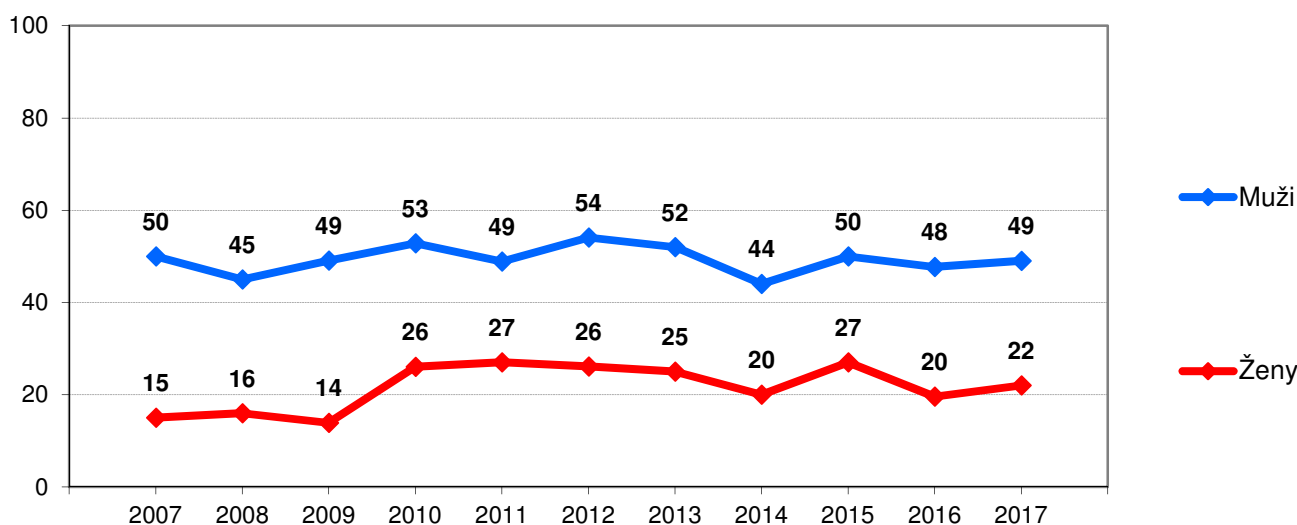
³ V takto koncipované analýze nejde o odhad průměrné spotřeby populace, nýbrž o sledování trendu v množství a způsobech konzumace piva u těch, kteří jej pijí.

⁴ Otázka: „Jak často běžně pivo pijete? Teď nezáleží na množství, zajímá nás, v kolika dnech v týdnu průměrně se nějakého piva napijete.“

Frekvence konzumace je ukazatel, který napovídá, zda je nápoj běžným nebo spíše svátečním pitím. Její vývoj u mužů i u žen ukazoval mezi lety 2008 až 2011 klesající trend počtu dní v týdnu, kdy si dají pivo; od roku 2012 však již vývoj tímto směrem dále systematicky nepokračuje (mírný pokles patrný v loňském roce vystřídalo letos opět mírné zvýšení). Pro tento rok tedy platí, že průměrný počet dnů v týdnu, ve kterých si konzumenti dají pivo, se pohybuje nad hranicí tří a půl dne u mužů a nad hranicí jednoho a půl dne u žen. Současně lze výsledky vyjádřit i tak, že alespoň dvakrát týdně si pivo dá 76 % mužů a 39 % žen (z těch, kteří pivo vůbec někdy pijí).

Nadále platí, že kromě mužů a žen se další sociodemografické skupiny v počtu dní vzájemně nijak významně neodlišují; dlouhodobě se pouze ukazuje, že všechny starší věkové kategorie pijí pivo o něco častěji, tj. jejich průměr se blíží spíše čtyřem dnům, než skupina nejmladších (18 – 29), u nichž se průměr dlouhodobě udržuje na hranici tří dnů v týdnu.

Graf 4: Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného⁵

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2017 = 675).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pravidelně od roku 2007 je zjišťováno, do jaké míry je, či není, nealkoholické pivo pro obyvatele České republiky samozřejmou náhradou piva běžného. Dotaz konkrétně míří na to, zda by respondent preferoval nealkoholické pivo, anebo jiný nealkoholický nápoj v situaci, kdy by si běžné pivo dal, ovšem nyní nemůže například kvůli řízení automobilu. Výsledky této postojové otázky neposkytují údaje o reálné spotřebě nebo nákupním chování, nýbrž o pocitovém vztahu konzumentů k nealkoholickému pivu, o obrazu, jaký nealko pivo v jejich očích má jakožto substitut běžného piva.

I letošní výsledky ukazují, že v průběhu posledních let se vnímání nealkoholického piva nijak dramaticky neproměnilo a stále tedy platí, že pro české obyvatele samozřejmou náhradou piva běžného není. V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí pivo nealkoholické přibližně polovina mužů (49 %), mezi ženami, které pijí pivo, by tak v roce 2017 podle svých slov učinilo 22 %. Ostatní si namísto nealko piva dají raději jiný nealkoholický nápoj, přičemž podíl těchto lidí je vcelku pochopitelně vyšší zejména mezi méně pravidelnými konzumenty piva.

⁵ Otázka: „Představte si situaci, ve které byste si za normálních okolností dal pivo. Tentokrát si ho ale dát nemůžete, například protože řídíte. Dáte si tedy raději nealkoholické pivo, anebo nějaký jiný nealkoholický nápoj? (Rozhodně nealkoholické pivo, spíše nealkoholické pivo, spíše nějaký jiný nealkoholický nápoj, rozhodně nějaký jiný nealkoholický nápoj.)“

Zatímco do roku 2013 nealkoholické pivo jako náhrada běžného pozvolna posilovalo zejména ve skupině nejmladších mužů (18 – 29 let), od roku 2014 se jejich podíl vrátil z hodnoty 58 % na současnou úroveň kolem 40 % (36 % v roce 2017). Zároveň lze od roku 2015 pozorovat plynulý pokles tohoto podílu mezi nejstaršími muži nad 60 let (z 54 % v roce 2013 na současných 30 %). U žen pak byla z hlediska volby nealko piva mezi lety 2008 a 2011 nejvýrazněji posilující skupina takových, které pijí nejvíce běžného piva (tj. dva a více půllitrů týdně), i u ní však poté došlo od maxima v roce 2013 (43 %) k poklesu na letošních 28 %. Naopak stále více takových, které volí nealko pivo, se dlouhodobě objevuje ve skupině žen, které si dají týdně 1 – 2 piva, když mezi nimi tento podíl vzrostl z 12 % v roce 2008 až na současných 30 %.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. - 14. 9. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>970</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>260</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.94, OR.95, OR.96, OR.188</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>OR180206a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>6. února 2018</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 18 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]